

HÖGSKOLAN
DALARNA

En arbetsrehabiliteringsprocess som kan medföra meningsfullhet, när önskan om arbete finns

- **en utvärdering av två verksamheter som arbetar med
arbetslivsrehabilitering inom Falu kommun**

Jennie Vinter

2013

Högskolan Dalarna arbetsrapport 2013

ISBN

ISSN

© Författaren

Jennie Vinter

Adjunkt, socialt arbete

Högskolan Dalarna

e-post: jvi@du.se

Innehåll

Inledning	4
Mottagningsteamet	4
Rehabpraktikcenter	5
Kunskapsläget	6
Behov av rehabilitering till arbete vid psykisk ohälsa.....	6
Psykiatrisk rehabilitering och arbetets betydelse.....	6
Motivation till att arbeta och ha verktyg kring individens motivation	7
IPS	7
Arbetscoachernas roll i IPS.....	8
Evidens för IPS	8
Brukar makt och empowerment	9
Studiens metod	9
Urval och bortfall	9
Deltagare.....	10
Intervjuer och transkribering.....	11
Resultat	11
Mottagningsteamet	
Bemötande och rätt stöd.....	11
Upplevelse av att bli hörd och känna egenmakt.....	13
Vikten av att få en sysselsättning eller arbete	13
Motivation och strävan mot sysselsättning.....	14
Tidsprocessen	14
Bättre psykiskt mående samt livskvalité.....	15
Samverkan	15
Rehabpraktikcenter	
Bemötande och tillmötesgå behov för att få upplevd egen makt	15
Upplevelse av rätt stöd fodrar uppföljning och handledning	16
Tydlighet	17
Att få sysselsättning eller arbete	18
Tidsprocessen	18
Det psykiska måendet och livskvaliten	19
Sammanfattning	20
Diskussion	21
Referenser	24
Bilaga 1.....	26
Bilaga 2.....	27

Inledning

Denna rapport är resultatet av ett utvärderingsuppdrag i Falu kommun. I Falun kommun finns två verksamheter där man driver ett aktivt arbete för att genom olika rehabiliteringsinsatser hjälpa personer med psykisk ohälsa att komma ut i sysselsättning och arbete. Uppdraget innebar att utvärdera dessa verksamheter genom att belysa brukarnas uppfattning om stöd och rehabiliteringsinsatser och att analysera detta i relation till verksamhetens mål.

Verksamheter

Mottagningsteamet är en del i Framstegets verksamhet och startades mars 2012. Framsteget har däremot funnits sedan mars 2007. Mottagningsteamet uppkom utifrån att det fanns många individer som stått utanför arbetsmarknaden under lång tid och var i behov av samordnat stöd från flera olika myndigheter för att komma ut i sysselsättning. Mottagningsteamet har till uppgift att agera som en ”mottaningsluss”. Mottagningsteamet försöker att boka en tid för ett första möte inom två veckor från att individen hört av sig och uppgett att han/hon vill ut i sysselsättning och behöver deras stöd. Individen skriver på ett samtycke till att bryta sekretessen och således kan handläggarna gå in i sina journalsystem för att få en bild kring individens bakgrund, behov och situation. Sedan träffar två handläggare individen för ett första kartläggande samtal som ofta mynnar ut i en sysselsättning utifrån individens behov.

Mottagningsteamet består av fyra handläggare från olika instanser så som Arbetsförmedling, Försäkringskassan, Arbetsmarknadsenheten och Socialtjänsten. (De arbetar mellan 30-50 % inom Mottagningsteamet). Handläggarna har varierande grundutbildning, samt vidare utbildning inom lösningsfokuserad metod och/eller motiverande samtal. Mellan mars 2012 och maj 2013 har Mottagningsteamet tagit emot 90 individer och sedan matchat och väglett dem vidare till studier, praktikplats eller någon annan sysselsättning. Vid behov tar Mottagningsteamet kontakt med öppenvård psykiatri, primärvården, biståndshandläggare eller missbrukshandläggare och bjuder in till ett vidare samarbete kring individens behov. Den målgrupp de vänder sig emot är individer, 16-65 år och som behöver stöd för att klara en egen försörjning. Det övergripande målet för verksamheten är enligt projektledare Pia Larshans-Bodare att ”ge rätt stöd snabbt, samt att etablera en bra relation med individen”.

Rehabpraktikcenter (RPC) har uppkommit utifrån att socialsekreterare och arbetsledning inom försörjningsenheten såg ett viktigt behov av att lyfta fram och bedriva ett förändringsarbete med klienter som har ett långtidsberoende av ekonomiskt bistånd. RPC startades upp som projekt och har funnits sedan november 2009. Inom RPC arbetar en auktoriserad socionom som även är projektledare och verksamhetsutvecklare, en arbetsmarknadskonsulent samt en arbetsterapeut. De planerar att ev utbilda sig vidare inom lösningsfokuserat arbete och motiverande samtal.

Målgruppen och grundkriterierna för RPC är att de klienter som varit i deras system och haft ekonomiskt bistånd i minst 6 månader, samt har en oklar arbetsförmåga. Klienterna inom denna verksamhet behöver oftast långsiktiga insatser innan återgång till arbete. En del av dem har ett långvarigt missbruk och/eller neuropsykiatriska diagnoser samt social problematik. Det är socialsekreterarna i Rehabgruppen som är kopplade till RPC. Rehabgruppen gör utredning, bedömning kring ekonomiskt bistånd, arbetsförmåga och klientens bakgrund samt remitterar sedan vidare till RPC vid behov av insats. Insatsen är sedan på frivillig bas. RPC hade i maj 2013, 120 inskrivna klienter och 53 st i insats och som de arbetar aktivt med genom arbetsprövning. Flertal klienter är aktuella under 2 år eller längre eftersom klienterna i många fall har svår problematik.

Målet med RPC's insatser är att klienterna upplever en förbättrad livssituation och bryter ett långvarigt beroende av försörjningsstöd. RPC har även ambitioner att bli tydligare i sitt arbetssätt- och modell, och att ständigt sträva efter att deras arbetsmodell fungerar bra i relation till de klienter de möter. Grunden i deras arbetssätt är att sträva efter en förändring och att aldrig ge upp trots att klienten uteblir från möten eller praktikplatsen. Sedan våren 2013 har man även utökat sin kompetens och tillsatt en arbetsterapeut i sin verksamhet för att kunna göra funktionsbedömningar och sociala utredningar och som sedan kan ligga till underlag för bedömning inom Försäkringskassan och Arbetsförmedling.

Syftet med föreliggande studie har varit att följa upp dessa två verksamheter genom att belysa och analysera individernas uppfattning om dess stöd och rehabiliteringsinsatser i relation till verksamhetens mål, samt till aktuell forskning kring arbete och rehabilitering för psykisk ohälsa.

Kunskapsläget

Behov av rehabilitering till arbete vid psykisk ohälsa

Tyvärr ser vi idag att individer med psykisk ohälsa och som många gånger medför nedsatt arbetsförmåga ofta har svårare att finna, eller återfinna, sin plats på arbetsmarknaden. Det finns ett stort behov av arbetsrehabilitering för människor med psykisk ohälsa, eftersom de statistiskt sett är den grupp som återfinns minst på arbetsmarknaden. Bland personer med olika typer av funktionsnedsättningar som medför en nedsatt arbetsförmåga, är sysselsättningsgraden betydligt lägre jämfört med övriga befolkningen. Allra lägst sysselsättningsgrad har personer med psykiska funktionsnedsättningar; 35 procent, vilket kan jämföras med ca 77 procent i övriga befolkningen (Socialdepartimentet 2012).

En individuell anpassad och meningsfull sysselsättning har stor betydelse för människors rehabilitering, återhämtning och integrering i samhället. Rehabilitering handlar därmed om att skapa goda villkor för ett självständigt liv, men också att det ska ske utifrån individens behov och förutsättningar. Regeringens reformer framhäver samordnade och allsidiga insatser från olika kompetensområden och verksamheter som arbetar med arbetslivsrehabilitering, enligt Socialstyrelsen (2007). Lindqvist och Hetzler (2004) menar att personer med rehabilitering som anses i någon form ha en funktionsnedsättning p.g.a. en skada eller sjukdom, kan medföra svårigheter att vidmakthålla vissa fysiska, psykiska eller sociala funktioner. Karlsson (2008) beskriver vidare att insatser för att en person ska återgå till ett självständigt liv och komma i sysselsättning avser rehabilitering till arbete, men också att individen får rehabilitering genom arbete. Insatserna kan vara av arbetslivsinriktad, medicinsk, pedagogisk, psykologisk, social och teknisk karaktär och kombineras utifrån den enskildes behov, förutsättningar och intressen. Det ska vara målinriktade insatser som förutsätter att individen får möjligheter till att påverka planering, genomförande och uppföljning, samt att insatserna fortsätter så länge individens behov finns kvar.

Psykiatrisk rehabilitering och arbetets betydelse

För att få mer individer med psykisk ohälsa ut i arbete har man börjat införa olika arbetsrehabiliteringsmodeller utifrån supportet employment (SE). SE är enligt Brunt och Hansson (2005) en modell där man placerar individen i arbete och sedan erbjuds professionellt och behovsbaserat stöd i och kring arbetsplatsen (place then train). I motsats till detta menar Markström m.fl. (2011) att SE bygger på några enkla tankar om att färdigheter förvärvas bäst när de behövs, och att människor som har en uttryckt önskan att komma ut i

lönearbete bör få hjälp med att just göra detta. Insatsen SE är i syfte att hjälpa personer som önskar arbete att komma ut på öppna marknaden. Behandlande verksamheter inom den psykiatriska vården uttrycker ofta farhågor om att arbetsrehabilitering skulle kunna innebära för stora krav och påfrestningar och äventyra den psykiska hälsan för människor med ex. schizofreni eller annan psykisk ohälsa.

Motivation till att arbeta och ha verktyg att arbeta kring individens motivation

Motivation är en viktig faktor för att individen ska kunna komma ut i sysselsättning påverkas av olika omständigheter så som individuella eller arbetsrelaterade faktorer (Sou 2011). Det kan vara individens intressen, attityder, förväntningar, behov och självförtroende. Kring arbetssituationen kan det vara förhållanden som t.ex. arbetsinnehåll, socialt stöd, feedback, belöningar eller strukturella faktorer som motiverar individen i dennes rehabiliteringsprocess till det negativa eller positiva. Enligt Wirbring och Borg (2011) bör man som socialarbetare ha kunskap om vad som gör individen motiverad eller vad som skapar motstånd. För att få till en förändring ska man vara uppmärksam på att individen är i olika stadier för förändringsbenägenhet. Inom metoden motiverande samtal (MI) väger individens eget önskemål vid val av insats mycket tungt. En individ som upplever en insats som relevant är mer engagerad i behandlingen vilket ökar sannolikheten för att insatsen blir till hjälp.

IPS

Individual placement and support (IPS) är en standardiserad version av Supportet employment (SE) och är ett individuellt anpassat stöd till arbete. Modellen är en evidensbaserad metod för gruppen med långvarigt psykiskt funktionsnedsättning till följd av psykisk ohälsa och rekommenderas starkt från Socialstyrelsen (Socialstyrelsen 2012). Målet med IPS är att hjälpa människor som har en önskan om arbete, samt en allvarlig psykisk funktionsnedsättning att hitta och sedan stödja dem så att de behåller ett arbete på den öppna arbetsmarknaden genom ett behovsbaserat stöd.

IPS bygger på följande 7 grundprinciper;

1. Alla som vill kan delta. Insatsen ska bygga på den enskildes val att delta. I IPS är man redo när individen uppger att hon/han vill arbeta, utan att genomgå arbetsträning eller arbetsprövning.
2. Konkurrensutsatt arbete
3. Integreras med det psykiatriska och socialpsykiatriska stödet och vården

4. Ekonomisk vägledning
5. Snabbt få ut individen i arbete, när hon/han uppgett önskan om arbete
6. Stödet är inte tidsbegränsat
7. Fokus på den enskildes val, ta hänsyn till individens önskan om insatsens utformning.

Tanken med IPS är inte att ändra på individen, istället tittar man på individens resurser och färdigheter och sedan söker man efter ett arbete som matchar individens behov på bästa sätt, samt att få ut individen i arbete när önskan finns. Till skillnad mot traditionella modeller där handläggnings- och utredningstiden sker under en lång tid.

Arbetscoachernas roll i IPS

I IPS är arbetscoachen nyckelpersonen i arbetsrehabiliteringen enligt Socialstyrelsen (2012). Deras arbetsuppgift är att hjälpa individerna övervinna svårigheterna så som t.ex. börja ett nytt arbete, fortsätta arbeta, uppleva en kris på arbetet eller att sluta ett arbete. I början av kontakten handlar det om att motivera och engagera individen till att vilja arbeta. Sedan arbeta vidare för att skapa och utveckla strategier för individen så att den klarar sitt arbete, livssituation och psykiska hälsa. Arbetscoachen arbetar även i nära samarbete med det psykiatriska teamet som individen har kontakt med.

Evidens för IPS

Trots att socialstyrelsen rekommenderar IPS som en insats för personer som står allra längst bort från arbetsmarknaden, finns det i dagsläget en begränsad systematisk erfarenhet av metoden i Sverige. En svensk studie som finns kring IPS är Bejerholm och Holmgrens (2010) delstudier som utgick från Lunds universitet i samarbete med Finsam, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Lunds kommun och Region Skåne. I studien framkommer att man ska byta fokus från traditionell stegvis arbetsrehabilitering till att låta individerna som önskar att arbeta, komma ut på en arbetsplats så fort som möjligt med stöd av en arbetscoach enligt IPS modellen. Arbetscoachens roll är även att integrera sitt arbete i personens psykiatriska behandling och rehabilitering. Bejerholm (2010) ser även fördelen med att man kan ha arbetsterapeuter med när ett nytt arbetssätt utformas enligt IPS och implementeras i en verksamhet. Bejerholm uppger vidare att arbetsterapeuterna har en bra professionell grundkunskap kring social funktion, individens självkänsla, egenmakt och delaktighet i samhället och har därmed bra förutsättningar för att vägleda och stödja personer med psykisk funktionsnedsättning till arbetslivet.

I Nygrens (2012) studie undersökte man hur IPS fungerar som arbetsmodell inom socialtjänstens arbetslivsrehabilitering för människor med funktionsnedsättning. I studien framkom det att deltagarna skattade en signifikant högre tillfredsställelse med sin sysselsättningssituation när de fick ingå i en rehabiliteringsmodell som var utformat enligt IPS, till skillnad mot kontrollgruppen som ingick i en traditionell arbetslivsrehabilitering. IPS deltagarna upplevde även mindre psykiska symtom och en förbättrad generell psykosocial funktion över tid. I avhandlingen framkom även motivationsarbetet som en viktig faktor i rehabiliteringen och utgör själva plattformen i IPS. I Arebergs (2013) studie konstateras vidare att deltagarnas upplevelse av IPS var mycket positivt genom att det gav individen hopp, betydelse och mening kring arbete, samt ett individuellt anpassat stöd. I studien såg man även att individer som varit delaktiga i IPS upplever framför allt empowerment, dvs. egenmakt och arbetsmotivation till skillnad mot de individer som erhållits andra traditionella arbetsrehabiliterings insatser.

Brukarmakt och empowerment

Syftet med att arbeta empowerment inriktat handlar om att individen ska få makt över sin egen livssituation och få känslan av att hon/han själv kan förändra sitt liv. Handläggaren ska hjälpa till och stödja individen att finna sina egna resurser och använda dem, enligt Askheims och Starrin (2007). Karlsson och Börjeson (2011) menar att handläggaren ofta har kunskap om vilka insatser som finns och vilka lagar som gäller vad och var, vilket klienten i många fall saknar. Klienten kan ha svårt att ens förstå vilka problem eller insatser som diskuteras på ett grundläggande plan. För att skapa känslan av brukarmakt handlar det om att socialarbetare och klient kan tala och förstå varandra. Den kunskap och information som socialarbetaren har och använder sig av i sitt arbete måste vidare vara erkänd av omgivningen och klienten. Numera är empowerment ett ledord inom många organisationer, menar Johansson och Möller (2009) och som innebär att man arbetar för att klienten ska känna självförtroende, socialt stöd, delaktighet, egenkontroll, samarbete och makt.

Studiens metod

Urval och bortfall

Fokus för studien var att belysa och analysera individernas uppfattning om deras stöd och rehabiliteringsinsatser i relation till verksamheternas mål. Således kontaktades samtliga

individer som varit inskrivna i Mottagningsteamet från mars 2012 till maj 2013, samt de individer som var inskrivna och aktiva i insatser inom RPC och tillfrågades via brev (se bilaga 1) att medverka i studien. Detta innebar att 90 st från Mottagningsteamet och 53 st från RPC fick frågan om att medverka i studien. Ingen av individerna kontaktade någon av verksamheterna tillbaka och tackade ja. Utifrån diskussion med respektive projektledarna från verksamheterna fattades beslut om att verksamheternas handläggare skulle slumpmässigt ta kontakt med de personer som tidigare kontaktades via brev och fråga vidare om medverkan i studien. Detta resulterade i att 14 individer från Mottagningsteamet och 14 individer från RPC tackade ja till medverkan i studien. Dessa individer kontaktades således igen och 14 st från Mottagningsteamet, samt 9 st från RPC bokades upp för intervju.

	Brevkontakt	Uppringda	Bokade	Intervjuade
Mottagningsteamet	90 st	14 st	14 st	9 st
RPC	53 st	14 st	9 st	4 st

Alla individer var tillmötesgående i fråga om intervjutid och platsen bestämdes i samråd. Det var sedan 5 st från vardera verksamhet som inte kom till uttalad tid och föll således bort.

Deltagare

De respondenter som inkluderades i studien från Mottagningsteamet var 7 kvinnor och två män i åldrarna 21 till 47. Alla hade frivilligt uppsökt Mottagningsteamet utifrån deras önskan om att få någon sysselsättning. Samtliga uppgav att de hade någon psykiatrisk/neuropsykiatrisk diagnos eller ångest- och depressionsproblematik. RPC's respondenter var en kvinna och tre män i åldrarna 33 år till 59. Alla hade frivillig gått med på att medverka i RPC utifrån deras vilja om att få någon sysselsättning. Två av respondenterna uppgav att de hade en neuropsykiatrisk diagnos, samt tidigare missbruk.

Innan den individuella intervjun påbörjades fick alla respondenter återigen läsa igenom informationsbrevet som beskrev studiens syfte baserat på frivilligt deltagande samt att deras svar betraktades som anonyma.

Rekryteringsprocessen av deltagare i de två verksamheterna innebar således ett omfattande bortfall såväl bland de som kontaktades via brev och de som tackade ja till att delta i studiens intervjuer.

Intervjuer och transkribering

En intervjuguide (se bilaga 2) upprättades utifrån studiens frågeställningar. För att få svar på studiens syfte valdes att genomföra semistrukturerade intervjuer. Intervjuerna spelades in på MP3 fil och tog ca 30-45 min att genomföra. Intervjuerna transkriberades sedan ordagrant och ljudfilerna raderades. De transkriberade intervjuerna bearbetades och analyserades genom kvalitativ innehållsanalys.

Resultat

Framsteget

Bemötande och rätt stöd

De flesta individer i utvärderingen uppgav att de hade dåliga erfarenheter av tidigare myndighetskontakter och att de inte hade allt för stora förväntningar inför första mötet med Mottagningsteamet. I utvärderingen framkom att 8 av 9 av de intervjuade ansåg att Mottagningsteamets handläggare har ett bra och trevligt bemötande. En av deltagarna hade däremot stora förväntningar och hade även länge efterfrågat samverkan mellan hennes olika myndighetskontakter, men var dock inte kvalificerad till att medverka i Framsteget. Detta förstod inte personen i fråga från början utifrån den informationen hon fick. Individen hade gärna sett att man frågat henne om hur hon uppfattat mötet.

”de får gärna fråga hur jag uppfattar saker och vad jag förstår eller inte, då hade jag haft möjlighet att lämna tillbaka det jag hört eller uppfattat och det kanske inte hade blivit missförstånd”

Det fanns flera individer som efterfrågade tydligare information och instruktioner vid första mötet, via både tal och skrift för att det inte ska bli några missförstånd, samt för att de ska förstå vilket sammanhang de är i. En individ nämnde även att hon ville ha mer information om vad för möjligheter som fanns, samt att handläggaren inte tar förgivet att individen kan systemet och lagar, med tanke på om man inte härstammar från Sverige.

Flera av individerna upplevde ett stort engagemang och god vilja hos sina handläggare och att tillgängligheten varit hög. Hade individerna behov av kontakt med någon av handläggarna, hörde handläggarna ofta av sig tillbaka inom kort och hjälpte dem med det de behövde.

”... de visat på en vilja till att försöka förstå, till skillnad mot förr när man träffat andra myndigheter. Man fick frågor som hur känner du, vad skulle du tycka vara bäst för dig?”

Två av individerna uppgav specifikt att handläggarna borde ha mer kunskap om funktionshinder och diagnoser för att få mer insikt i hur dessa individer fungerar som personer i vardag och i arbetet.

”...det saknas kunskap om funktionshinder och denna del kan de utveckla. De kan veta vad Aspberger är och vad det är, men kan inte koppla det till hur jag fungerar som person i vardagen eller i arbetet. Någon skulle även behövas ute på arbetet för att se vad för stöd som just jag behöver. Inte någon som kommer förbi som hastigast och frågar hur det är, utan är med någon dag. Det som inte fungerar kan vara svårt att ta upp på mötena...”

Fyra av nio individer efterfrågade uppföljningsmöten och handläggare/handledare som kommer ut till praktikplatsen och ser över hur hon/han fungerar i sin arbetssituation, samt i sin praktiska vardag så att det är balans inom båda områdena. De såg gärna att denna person hjälper dem med planering och struktur, samt ger instruktioner om vad som skulle ske framöver och hur ofta. Handläggaren/handledaren bör till fördel även hjälpa individerna att sätta upp delmål och mål för att klara av både praktikplats och vardag. En av individerna berättade även att hon försökt lösa svårigheterna själva ute på arbetsplatsen, men hade helst önskat att det funnits någon handläggare eller handledare som skulle kunna följt upp och stöttat henne på ett annat sätt.

”...när praktikplatsen var ordnad, då kände jag att de släppte mig och det blev det bara lite lycka till. Jag skulle behövt en person som fanns med mig under ett år och som man har kontakt med och stödjer mig fullt ut.”

Flera av individerna uppgav att de skulle behöva en person som fanns med dem under längre tid, än den tid som de hade kontakt med handläggarna från Mottagningsteamet. Två personer uppgav att de skulle behövt en handledare som gav individerna de verktyg och färdigheter de behöver för att komma ut på arbetsmarknaden och få ett riktigt avlönat arbete. En individ

uppgav att hon hade viljan att börja sin praktikplats snabbt, men blev bromsad av handläggarna.

”Jag visste att jag kunde mer, men handläggarna bromsade mig. Det var svårt att få fram att jag kunde fixa saker trots att jag mådde dåligt, jag ville mer än jag fick...”

Upplevelse av att bli hörd och känna egenmakt

De flesta individerna kände sig hörd och lyssnad till av sina handläggare, samt att deras individuella behov har blivit tillsynliggjorda. De flesta av individerna uppgav att de har kunnat säga nej till sin praktikplats när det inte känts bra. Många av dem har också upplevelsen av egenmakt och möjligheten att styra mot de mål och behov hon/han hade. Däremot uppgav två av individerna att de gärna hade sett att de fått komma ut på en praktikplats tidigare och inte låtit deras diagnos vara ett hinder.

”jag svarade på frågor utifrån ett papper och därmed lyssnade de på mig, sen kanske de ändå inte förstod vad jag menade. Men jag kände att jag inte riktigt fick bestämma. Om jag hade fått gå ut i praktik direkt så hade jag haft mer känsla av makt, men de sa att jag inte skulle klara av det....”

De flesta av individerna uppgav att de haft upplevelse av att Mottagningsteamet anpassat deras praktikplats eller åtgärd efter deras behov/svårigheter. Flera av individerna uppgav att de fått vara med och styra och talat om vad som varit bäst för dem, samt blivit erbjuden stöd och hjälp med de svårigheter eller hinder de haft som t.ex. ringa och ordna praktikplats. Det fanns även andra individer i studien som hade viljan att ordna sin praktikplats själv för att känna att de var självgående.

Vikten av att få en sysselsättning eller arbete

Alla individer i utvärderingen ansåg att det är mycket viktigt att komma ut i någon sysselsättning eller helst ett riktigt avlönat arbete. De beskrev att de behövde känna sig betydelsefulla och som en person som är bra på något område. Flera individer poängterade vikten av att bryta sin egen isolering och träffa andra människor i andra sammanhang. Genom sysselsättning eller arbete fick de struktur i sin vardag, måendet blev därmed bättre och de fick möjligheten att bryta sina egna innersta negativa tankar.

”Är man bara hemma och har ont, då hinner man vara hemma och tänka för mycket och då blir allt värre, att komma ut i arbete skulle förändra allt”

Två av individerna uppgav vidare att de gärna hade sett att de kunde få komma ut i sysselsättning tidigare och undgå väntan på att deras psykiatriutredning skulle bli klar.

”allt kretsade kring psykiatri och att den delen skulle binda mig så mycket bakåt än att få chansen att gå framåt. Sen var allt baserat på att man skulle diskutera jobb eller att jag fått diagnosen. Där blev det att man tänker jätte mycket på det negativa och det man inte kan. Men det finns saker jag faktiskt kan, jag kan mer saker än vad jag inte kan!”

Flera av individerna uppgav att de hade tilltro till sig själv om de fick rätt stöd från sin praktikplats eller handläggare.

Motivation och strävan mot sysselsättning

De flesta individerna uppgav att när de fick en praktikplats innebar det att motivationen gick upp och man såg ett hopp om framtiden.

”jag vill betala skatt – jag vill ge andra människor det jag har fått hjälp med”

En individ beskrev att sin motivation till strävan mot sysselsättning hade med inre saker att göra så som t.ex. sömn, motion och en fungerande vardag för att hon skulle fullfölja sin praktik över tid. Några av individerna uppgav att deras psykiska mående styrde om deras arbetsmotivation gick upp eller ned. Vid sämre måendet var de inte förmögna att gå till sin praktikplats och uppgav vidare att de därmed behövde en anpassad praktikplats eller en handledare som hjälpte dem hantera detta. En av individerna efterfrågade även hjälp och stöd i början av sin praktikplats för att komma över sin nervositet och rädslor inför den nya situationen. Nu med erfarenheten kan hon se tillbaka och inse att när hon kände att hon kunde hantera rädslorna gick arbetsmotivationen upp och höll sig över tid, vilket ökade möjligheterna för henne att göra ett bra arbete och behålla praktikplatsen.

Tidsprocessen

I utvärderingen framkom det att samtliga individer tyckte att tiden var väl anpassad efter deras behov och att de inte fick vänta för lång tid för det första mötet med handläggarna på Mottagningsteamet. Flera individer poängterade vikten att få komma i sysselsättning eller till en praktikplats så fort som möjligt oavsett diagnos, väntan på utredning eller andra svårigheter i sin livssituation. Att gå hemma och vänta gav dem bara sämre självförtroende och de inre negativa tankarna fick ta över och deras vardag fungerade sämre.

Bättre psykiskt mående, samt livskvalité

Samtliga individer upplevde sig ha ett bättre psykiskt mående efter att de träffat Mottagningsteamet och kommit ut i någon slags sysselsättning. Flera av individerna kände sig mycket mindre nedstämda och att det psykiska mående succesivt blivit bättre och gått åt rätt håll.

Livskvaliteten upplevdes även bättre för samtliga individer i utvärderingen, utifrån att mötet med Mottagningsteamet resulterade i någon sysselsättning. Att få bättre inkomst påverkar att man kan skaffa sig bättre boende. Genom att man kommer ut i sysselsättning skaffar man sig mer vänner och blir mer tränad i det sociala. Att få börja på en praktikplats ger individen bättre självförtroende. Ett flertal individer uppgav att sysselsättning gav struktur inom individen samt i vardagen och ansågs vara en mycket viktigt omständighet.

”Genom min praktikplats äter jag bättre, då mår min kropp bättre vilket gör att mitt huvud mår bättre. Struktur är jätte viktigt för mig som ADHD-person”

Samverkan

Sju av totalt nio individer ansåg att samverkan fungerat bra och såg stora vinster med Mottagningsteamets arbetssätt, där tiden har kortats ned genom att individerna inte har behövt ”hoppa” mellan olika aktörer. Individerna uppgav även att de såg många fördelar med att Mottagningsteamet använder SIP och hämtar hem den information de behöver ifrån olika aktörer kring individens behov och tidigare insatser. En av dem beskrev vidare att hon för första gången upplevt att handläggare har pratat med henne och inte pratat över huvudet på henne, vilket var en viktig del för att hon skulle känna sig delaktig. Däremot uppgav två personer att de inte vet om samverkan skett. Vidare berättade de att de medverkat i något möte, men inte haft förståelse för vilka personer som varit med och varför. Två av individerna ansåg vidare att det skulle ha varit mer uppföljning och samverkan när de senare påbörjat sin praktikplats.

Rehabpraktikcenter (RPC)

Bemötande och tillmötesgå behov för att få upplevd egenmakt.

De flesta av klienterna uppgav att de fått bra bemötande och att det har varit bra fungerande relationer med de handläggare de haft kontakt med under sin medverkan i RPC. En av

klienterna hade önskan om tydligare information för att känna sig väl bemött. Samtliga klienter uppgav vidare att de fått bra anpassade praktikplatser efter deras behov och förutsättningar. Alla fyra har till en början känt att de kunnat påverka sin situation, samt känt makt genom att de fått möjlighet att välja praktikplats utifrån de behov och förutsättningar de haft. Däremot uppgav en klient att detta inte var något som avtalades med någon handläggare från RPC i samråd med arbetsgivaren. Istället fick hon själv klarlägga sina behov och förutsättningar för sin arbetsgivare.

Samma klient uppgav även att hon i ett senare skede upplevt att hon inte haft möjlighet att få någon fast anställning pga. av otydlighet från RPC gällande avtal och regler.

”Jag är arg och besviken. Nyligen var det ett möte med arbetsgivare och socialförvaltning, då uppkom det att socialförvaltningen ville att praktikplatsen skulle anställa henne. Vilket kom som en överraskning, eftersom detta inte fanns i praktikplatsens budget. Hade arbetsgivaren vetat detta i höstas då hade hon kanske haft en anställning. Men nu ligger ärendet på kommunen igen. Så kommunikeringen har inte varit tydlig”.

En av de andra individerna uppgav att han fram till nyligen känt att han fått sin röst hörd och känt att han haft kontroll och makt att påverka sin egen situation på sin praktikplats i samarbete med RPC, men nu fått avsluta sin praktikplats med kort varsel. I den nuvarande situationen har han en upplevelse av att inte ha någon makt och detta gör honom mycket orolig. I stunden har han inget tidsförlopp att hålla sig i, samt vet inte vilken ekonomi han kommer att ha i slutet av månaden när hyran och alla räkningar ska betalas. Klienten har nyligen betalat av alla krav från kronofogden och vill inte hamna där igen.

Upplevelse av rätt stöd fordrar uppföljning och handledning

Samtliga klienter efterfrågade uppföljningsmöten på praktikplatsen, där klienten medverkar tillsammans med någon från RPC och ev. andra viktiga myndighetspersoner. En av klienterna uppgav vidare att han gärna vill se en tydligare bild för vem som har hand om rehabiliteringen.

”Måste bli mer tydligt, vem har ansvaret för rehab biten? Är det någon på arbetsplatsen? Vem har hand om uppföljningar, har man någon person som man jobbat upp någon trygghet med så man kan ta upp sånt som inte fungerar. En längre i hållning av kontaktpersoner som håller i möten och rehabiliteringen etc” Jag kan ofta inte se mitt eget beteende och någon måste

uppmärksamma det i tid, inte att arbetsgivaren kommer ett år efteråt och säger att vi såg det för ett år sedan och nu får du sluta”.

Två av fyra klienter uppgav att de skulle behövt en person som är utbildad inom beteende området och som kan stödja och hjälpa klienterna med deras sociala svårigheter.

”Jag vill ju klart få vetskap om vad det är som inte klaffar för mig när jag arbetar med andra människor så jag kan göra något åt det. Hjälpa mig se det jag inte ser”...

En av klienterna uppgav att hon har haft stor förståelse och stöd från sin arbetsgivare, men fortsätter vidare att hon skulle behövt någon sorts handledning av någon person som inte var hennes arbetsgivare. Klienten efterfrågade någon person som skulle kunna ge henne stöd och verktyg att hantera sin arbetssituation så att hon kunde gå hem efter 4 timmar, eftersom hon egentligen ska arbeta halvtid.

”...jag är ju mycket självständig i mitt arbete, men det finns alltid saker att göra på jobbet..”

Klienten har även fått frågan från handläggare på RPC om hon trivs på sin arbetsplats och det har hon uppgett att hon alltid gjort, men efterfrågade ändå någon sorts uppföljning från RPC`s sida, trots att allt har fungerat relativt bra för hennes egen del.

Tydlighet

Tre av fyra klienter uppgav att de till en början haft svårigheter att veta vad RPC är och vilka insatser som lett till vilka åtgärder eller bistånd. En av dessa klienter har haft kontakt med socialförvaltningen i ca 20 år och träffat många handläggare och hade mycket svårt att se när någon insats börjat eller slutat. En annan av klienterna uppgav att dennes livssituation var kaosartad och han hade mycket svårt att förstå vilken insats han blev erbjuden från början. Under processens gång har han förstått hur allt fungerar och vet med sin ålder och erfarenhet att saker löser sig till slut, därav har detta inte stressat honom men uppgav följande:

”jag svalde allt med hull och hår för det dök upp i all kaos jag var i och det fanns inga andra alternativ, men nu i efterhand vet jag heller inte vad det fanns för andra alternativ. Jag blev ju lite som ett frågetecken nu när du frågar om RPC, vad är det egentligen? Men när vi pratade vidare så kom jag på vad RPC var...”

En annan av klienterna uppgav att han hade svårigheter och veta vad RPC stod för och sa följande:

”Jag trodde i början att RPC stod för någon med Rättspsykiatri”

Att få sysselsättning eller arbete

Alla klienter uppgav att det var av stor vikt att erhålla någon sorts sysselsättning. En av klienterna uppgav att sysselsättningen är mycket viktig för honom eftersom han mår bättre och blir en helt annan människa. En annan berättar att han måste få känna sig behövd, komma upp på morgonen och få något gjort. Det är också viktigt att få en fast anställning och klara upp sin ekonomi på sikt.

”På RPC sa man att det skulle leda till en fast anställning, så då ville jag börja jobba direkt. På socialbidrag får man ingen pension, men via lönebidrag är det pension grundat. Måste tänka på framtiden och sen vill jag också betala av mina skulder hos kronofogden. Så det är klart att få praktikplats och sen jobb är jätte viktigt”

En annan upplevde att det är roligt att arbeta och träffa människor, att hon får mycket tillbaka genom att möta människor och hjälpa dem personligen. Men uppgav sedan att rent konkret handlar hennes praktikplats om att få erfarenheten på papper så att hon kommer vidare till en fast anställning. Den tredje klienten uppgav att funktionen av arbetet ger honom social kontakt med arbetskollegor. Berättade även vidare att det var till en början svårt att få det sociala att fungera och att det tog lång men när det väl fungerade gav det honom mycket tillbaka.

Tidprocessen

En av fyra klienter uppgav att tidsprocessen kring att få en praktikplats var lagom anpassad efter hans behov. En annan av klienterna uppgav att han fick vänta ett tag innan handläggaren fick tag i en praktikplats, men att han visste att RPC höll på att leta. Klienten berättar vidare att han var inflyttad och hade inga egna arbetsgivarkontakter och fick förlita sig helt åt RPC för att han skulle få en praktikplats inom det område han arbetat inom tidigare. Utan dem hade han aldrig fått arbeta inom det område han trivs med. Den tredje klienten uppgav att han upplevde tiden som seg eftersom han väntade på besked om fortsatt praktik eller annan åtgärd.

Klienten berättade att han ringde RPC varannan vecka för att höra efter om han skulle få kunna börja sin praktikplats. Klienten fick till svar att det var på gång, men att det skulle vara några möten med rätt personer innan det blev klart. I efterhand har han förstått varför han fick vänta, eftersom att man måste gå 3-6 månader för att få en åtgärds-lön. Klienten berättade vidare att om han hade fått denna information ifrån början skulle han haft något att förhålla sig till och därmed känt sig mindre stressad.

”Det har känts segt eftersom man fått dålig information. Vet inte vad man ska förhålla sig till, utan min kompis har fått berättat om hur länge man ska ha socialbidrag och hur lång tid det tar innan man får praktikplats...”

Det psykiska måendet och livskvalitén

En av klienterna uppgav att för att praktikplatsen skulle ge henne någon livskvalité behövde hon att praktiken mynnade ut i en riktig anställning. Men poängterade att genom RPC's insats har hon fått erfarenhet på papper och kan vid behov erhålla a-kassa framöver. Klienten berättade vidare att hon har självförtroende och är en självständig person som vet vad hon kan, men har också vetskap att det är svårigheter att få en halvtid inom det arbetsområde som hon är intresserad av.

En av klienterna uppgav däremot att hans psykiska mående blivit bättre och att han kommit att vara en mer harmonisk person. Han berättade vidare att praktikplatsens lön gav honom inte så mycket handlingsutrymme kring fritid och därmed är hans vardag ganska tom, men upplevde ändå att han hanterade situationen. Klienten hade vetskap om att hans kollegor sades upp på grund av sträng ekonomi och att han själv aldrig kommer att få en anställning på sin praktikplats. Han hade därmed inga förväntningar om anställning, utan är tacksam så länge kommunen betalar för honom. Uppgav vidare att han trivs med sina kollegor och vill inte vara utan sin praktikplats eftersom det ger honom så mycket positivt inom många livsområden.

”den viktigaste funktionen för mig att jobba är att träffa kollegor och där personkemin fungerar. När det fungerar så får jag mycket positiv feedback, men det kan ta lång tid att få till detta..”

En annan av de fyra klienterna svarade att han var i stort behov av struktur och trygghet för att han ska fungera. När han har varit på praktikplatsen fungerar allt mycket bättre inom många

områden, han orkar med barnen hemma, magen känns lugnare eftersom han vet att hans ekonomi håller och att han blir därmed på bättre humör.

”Jag behöver struktur i vardagen via ett jobb och då blir magen bättre, jag känner mindre stress. Jag behöver inte hålla på och försöka lyssna på mig själv och min mage. Jag har mycket tankar men via jobb så får jag mer ork att kämpa med mina tankar när det är jobbigt”

Sammanfattning

Syftet med föreliggande studie var att följa upp Mottagningsteamet och RPC's verksamhet genom att belysa och analysera individernas uppfattning om dess stöd och rehabiliteringsinsatser i relation till verksamhetens mål, samt till aktuell forskning kring arbete och rehabilitering för psykisk ohälsa.

Resultaten visar att samtliga individer som deltagit i studien uppgav att det var av stor vikt att komma ut i någon sorts sysselsättning oavsett livssituation eller bakgrund. Alla individer i studien gav uttryck för en tydlig önskan och dröm om att få arbeta. De upplevde att de hade en tilltro till sig själva, om de fick tillgång till ett behovsanpassat stöd och därmed möjligheter att komma ut på den öppna arbetsmarknaden. Att få en sysselsättning bidrog till att de fick upplevelsen av att det psykiska måendet blev bättre över tid, samt att sysselsättningen även skapade struktur i vardagen och känslan av att vara en meningsfull person.

I resultatet framkom att de flesta av individerna som medverkat i Mottagningsteamet upplevde att de hade etablerat en bra relation med sina handläggare, vilket ledde till känslan av bekräftelse och att de hade blivit lyssnade till. Respondenterna upplevde att handläggarna varit tillgängliga vid behov, vilket hade till följd att individerna fått utrymme att uttrycka sina behov och önskningsområde. Individerna i RPC hade generellt samma uppfattning angående de handläggare de träffat. De uppgav att de fått bra bemötande och ansenligt anpassade praktikplatser efter deras behov. Konsekvenserna av detta gav respondenterna en upplevelse av egenmakt genom att de kunna påverka delar av sin vardag och arbetssituation. Samtliga individer uppgav även att det varit lagom med tid från första gången de träffat Mottagningsteamet och till dess att de fått komma ut i sysselsättning. Däremot uppgav några av individerna inom RPC att deras upplevelse kring tidsprocessen

varit något lång utdragen, av den orsaken att informationen kring handläggningsprocessen varit otydlig inför eller avslutad praktikplats.

Ett flertal individer från båda verksamheterna uppgav att de ville ha tydligare information vid olika möten, både i tal och skrift för att öka möjligheten att memorera vad som sagts, fastställts eller vad som skulle ske framöver. De flesta individerna vittnade om ett inre kaos med mycket tankar, stress och funderingar, samt besvärliga livssituationer vilket innebar individuella svårigheter att ta in information och förstå sammanhang. Individerna önskade även fler och tydligare uppföljningsmöten med någon person från Mottagningsteamet respektive RPC, och andra aktörer, där respondenterna dessutom fick närvara. Respondenterna uppgav också att de saknade någon person, t.ex. en handledare som kunde stödja dem i deras individuella svårigheter, samt hanteringen av sin diagnos i förhållande till de utmaningar de möter på sin praktikplats. Flera av respondenterna som träffat Mottagningsteamet beskrev komplexiteten kring funktionshinder och efterfrågade mer och djupare kunskap hos handläggarna kring detta område. En bredare kompetens kan bidra till att individerna får känslan av att den handläggare de möter har förståelse kring deras individuella problematik, samt vilka konsekvenser det kan ge i vardagen och på praktikplatsen.

Diskussion

Många människor med funktionshinder och som står utanför arbetslivet efterfrågar förutsättningar för att utveckla sin arbetsförmåga och på så vis få möjligheter att komma in på arbetsmarknaden. Respondenterna i denna studie och i likhet med forskningen beskriver samtliga en uttryckt önskan om ett arbete på den öppna arbetsmarknaden. De upplever sig ha en sådan förmåga under förutsättningen att lämpligt stöd ges. Respondenterna har en vilja att bli självförsörjande och bli mer delaktiga i samhällslivet. För att uppfylla respondenternas behov inom arbetsrehabiliteringen behöver inte ansträngningen vara nödvändigt svårt eftersom det finns beprövade metoder som Socialstyrelsen rekommenderar för personer med funktionshinder och arbetsrehabilitering.

Alla respondenter som uttrycker att de vill arbeta bör få tillgång till en verksamhet som erbjuder IPS modellen som arbetsverktyg för att öka förutsättningarna för att dessa personer integreras i samhället och arbetsmarknaden. En av ingredienser i arbetsrehabilitering och som behöver belysas är individens önskan och utgör själva starten och grunden i rehabiliteringen.

Respondenterna tror på sig själva, bara omgivningen tillika gör det. Styrkan i IPS metoden bygger just på individens egna vilja och motivation. Motivation kan både förbättras och försämrans under processens gång och därmed bör man ständigt som handläggare eller handledare stärka och upprätthålla drivkraften under hela arbetsrehabiliteringen. Tidsprocessen verkar också vara en framgångs faktor för att hålla individens motivation igång. Respondenterna i studien hade önsknings om att skyndsamt få ut kommat ut i arbete, och när önskan om arbete uppgetts har det visat sig i forskningen att det är viktigt att individen får känslan av att något håller på att hända för att hålla den drivande kraften igång.

Utifrån intervjuerna framkom tydligt att alla respondenter hade drömmar och önsknings om att få arbeta trots svåra livsförhållanden. Det framkom även att arbetet delvis skulle kunna vara nyckeln till att ordna upp livet, måendet och vardagen. Flertaget respondenter i denna studie upplevde sina insatser som relativt bra, men dock otillräckliga på grund av psykisk ohälsa. Det psykiska måendet påverkade både deras arbetsrehabilitering och vardag. Därav efterfrågades handledare eller resurspersoner som arbetar med att skapa struktur, mål och balans inom flera livsområden. Önskan om en ekonomisk vägledning fanns även för att minska oron kring försörjning och framtid. Men för att detta ska fungera fullt ut behöver individer med funktionsnedsättning och som är i rehabiliteringsinsatser samverkan mellan psykiatri, socialpsykiatri, arbetsförmedling, försäkringskassan och vården för att upprätthålla sin arbetsförmåga när deras psykiska mående vacklar. Mottagningsteamet har lagt en fin grund för samverkan och respondenterna uppskattar och upplever betydande vinster inom detta område. För att möjliggöra så att fler individer med funktionsnedsättning ska få och behålla ett arbete bör integrationen mellan psykiatri och arbetsrehabiliteringsaktörerna fortsätta att utveckla sitt samarbete och samverkan.

Studiens respondenter var motiverade till att skaffa sig en sysselsättning oavsett mående och livssituation. De hade även insikt kring sina egna begränsningar eller resurser och hur deras praktikplats skulle utformas. Inom IPS genomgår individen inte i någon traditionell arbetsträning eller arbetsprövning för att se om hon/han är motiverad istället placerar man individen i arbetsuppgifter anpassade efter behov, för att under processens gång se vilket stöd som behövs. IPS utgår från att individerna själva får bestämma om de vill jobba, inom vilket yrke de vill jobba och hur mycket. Man ger också ett kontinuerligt stöd på arbetsplatsen och som inte är tidsbegränsat för att få möjligheten att behålla arbetet över tid.

Studien visar även att flera av respondenterna saknar kunskap om Mottagningsteamet eller RPC verksamhet och hur deras uppdrag ser ut i förhållande till andra enheter. Man verkar också sakna kunskap om vilka möjligheter man har att erbjudas stöd för att nå ett arbete. En av utmaningarna blir därmed att försöka hitta arbetssätt och rutiner som tydliggör verksamheternas stöd och insatser för individerna.

Det är sammantaget av stor betydelse att olika arbetslivsrehabiliteringsaktörer utvärdera sina verksamheter för att fortsätta utvecklas vidare inom sitt område så att fler människor med psykiska funktionsnedsättningar kommer ut i sysselsättning, samt välja att vara med i en arbetsrehabiliteringsprocess som medför hopp och mening för personer med funktionsnedsättningar när deras önskan att arbeta finns.

Referenser

Areberg, (2013), *Individual Placement and Support (IPS) for persons with severe mental illness*. Akademisk avhandling Vårdalinstitutet , Lund Universitet, .

Askheim & Starrin (2007), *Empowerment i teori och praktik*. Gleerup: Malmö.

Brunt och Hansson (2005), *Att leva psykiatriska funktionshinder – livssituation och effektiva vård- och stödinsatser*. Studentlitteratur: Malmö.

Bejerholm (2010), <http://www.fsa.akademikerhuset.se/Tidskriften/2010---nummer/TA-nr-2/Supported-Employment-En-ny-arbetsmarknad-star-for-dorren/>. Hämtat 2013-05-14.

Bejerholm & Hofgren (2010), *Supported Employment, SE, för personer med långvarigt psykiskt funktionshinder: en randomiserad kontrollerad interventionsstudie. En 6-månaders uppföljning*. Vårdalinstitutet: Lund.

Bogarve, Ershammar och Rosenberg (red.) (2012), *Rehabilitering och stöd till återhämtning vid psykiatriska funktionshinder – Möjlighetens metoder för en ny praktik*. Gothia förlag: Stockholm.

Karlsson (2008), *Arbetsinriktad rehabilitering vid psykiska funktionshinder*. Studentlitteratur: Malmö.

Karlsson & Börjeson (2011), *Brukarmakt – i teori och praktik*. Natur & Kultur: Stockholm
Lindqvist och Hetzler (red.) (2004), *Rehabilitering och välfärdspolitik*. Studentlitteratur: Lund.

Nygren (2012), *Individual Placement and Support (IPS) i en socialpsykiatrisk kontext*. Akademisk avhandling: Umeå Universitet.

Markström, Nygren och Sandlund (2011), *Arbete för alla? – införande och resultat av supported employment i en svensk kommun*. Socialpsykiatriskt Kunskapscentrum i Västerbotten, Umeå

Moula (2009), *Empowermentorienterat socialt arbete*. Studentlitteratur: Lund.

Socialstyrelsen, (2012), *Individanpassat stöd till arbete enligt IPS-modellen – vägledning för arbetscoacher*, (www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/.../18796/2012-8-5.pdf). Hämtad 2013-04-16

Socialstyrelsen (2012), *Manual för att bedöma programtroheten för individanpassat stöd till arbete – enligt modellen Individual placement and support*.

(<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18796/2012-8-5.pdf>) .

Hämtad 2013-04-16

Socialstyrelsen (2007) *Termbank*,

<http://app.socialstyrelsen.se/termbank/ViewTerm.aspx?TermID=2431>. Hämtad 2013-07-24

Socialdepartementet (2012),

<http://www.statskontoret.se/upload/Publikationer/2012/201204.pdf>. Hämtad 2013-05-14

SOU 2011:15, *Rehabiliteringsrådets slutbetänkande*. Stockholm: Fritzes.

Wirbring & Borg (2011), *Integrerad behandling vid dubbeldiagnoser*. Studentlitteratur: Lund.

Förfrågan om medverkan i utvärdering av Framsteget/(RPC)

Framsteget ska utvärderas för att se hur verksamheten fungerar. Jag som genomför utvärderingen arbetar för Högskolan Dalarna och heter Jennie Vinter.

Det är viktigt för utvärderingen att få ta del av Dina upplevelser, erfarenheter och åsikter av att ha träffat Mottagningsteamets handläggare i Framstegets verksamhet. Resultatet av utvärderingen kommer att presenteras för verksamheternas personal och Du får även gärna ta del av den färdiga rapporten.

Datainsamlingen kommer att genomföras i form av intervjuer. Beräknad tidsåtgång är 30-45 min. Intervjuen kommer att genomföras av mig i Framstegets lokaler och spelas in på MP3-fil. Efter bearbetningen av intervjun kommer ljudfilen att raderas. I den färdiga rapporten kommer din identifiering inte att framgå, dvs. ditt material kommer att vara helt anonymt.

Att vara med i utvärderingen är helt frivilligt och du kan när som helst avsluta ditt deltagande utan att det påverkar ditt medverkande i Framsteget, du behöver heller inte motivera till varför du av sagt dig deltagandet.

Om du är intresserad av att delta i utvärderingen är du varmt välkommen att kontakta Pia Larshans Bodare, projektledare för Framsteget. Pia lämnar sedan över dina kontaktuppgifter till mig och jag kommer att kontakta dig för att bestämma datum och tid för intervju.

Med vänliga hälsningar
Jennie Vinter

Adjunkt Högskolan Dalarna
Tele: 023-77 85 59
jvi@du.se

Projektledare Framsteget
Pia Larshans Bodare
Tele: 023-863 09

Intervjuguide individ

- Ålder
- Kön
- Hur länge sedan träffade du verksamhetens handläggare för ett första möte?
- Vad tänker du om att jobba eller studera, är det något du vill göra?
- Vad visste du om verksamheten innan du fick kontakt med dem?
- När du träffade handläggaren, vad för information fick du om verksamheten och det som skulle ske framöver? Din upplevelse kring detta?
- Orsak till att du fick kontakt med verksamheten?
- I vilken situation befann du dig, gällande arbetsmarknaden innan du fick kontakt med verksamheten?
- Vilken livssituation har du i förhållande till att sträva mot sysselsättning?
- Vad har du gjort tidigare för att försöka skaffa dig en sysselsättning?
- Vilka andra verksamheter har du varit med i, innan denna verksamhet?
- Vilken tilltro har du till myndigheter?
- Vad hade du för förväntningar kring en framtida sysselsättning?
- Vilken sysselsättning/resultat har mötet med verksamheten utmynnat i?
- Vad innebär det för dig som person att få jobba eller studera?
- Vad tänker du kring din egen påverka kring din situation och strävan mot sysselsättning?
- Hade du rädslor eller tvivel inför att sträva mot en sysselsättning?
- Vad tänker du om dig själv och ett framtida jobb eller studier?
- Vilken tilltro har du till dig själv gällande strävan mot sysselsättning?
- Vad tänker du kring dina behov och intressen angående sysselsättning, hur kunde handläggarna möta dig i detta?
- Vad tänker du kring dina förutsättningar/kvalifikationer (din bakgrund)? Har det tydliggjorts?
- Hur har bemötande från handläggare varit?
- Har du känt dig sedd och lyssnad till?
- Har du upplevt att du fått stöd från verksamheten
- Hur har det gått att formulera dina intressen/ idéer och drömmar för att komma fram till det du vill göra kring arbete/studier/sysselsättning?
- Hur upplever du din egen makt/kontroll över att styra mot de drömmar och mål du har gällande sysselsättning och behov?
- Vilka hinder och svårigheter har du stött på när du varit i någon sysselsättning och hur har detta hanterats från handläggare?
- Vad har påverkat din egen motivation under din strävan mot en sysselsättning?

- Hur har din upplevelse av tidsprocessen varit kring handläggning och tills du kommit ut i någon sysselsättning.
- Beskriv hur din medverkan i verksamheten, samt strävan mot sysselsättning påverkat just ditt psykiska mående?
- Beskriv hur din medverkan i verksamheten har påverkat din livskvalité?
- Vad tänker du kring samverkan mellan dig, verksamheten och andra myndigheter/aktörer?
- Något annat jag missat och som du vill framföra till verksamheten?

HÖGSKOLAN
DALARNA